

În temeiul Deciziei primului-ministru nr.113/2002 privind numirea președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații,

În temeiul prevederilor art.38 alin.(1), (3) și (5), ale art.34 alin.(3) și ale art.46 alin.(1) pct.11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.591/2002, precum și ale art.8 alin.(1) și ale art.13 din Ordonanța Guvernului nr.34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.527/2002,

Având în vedere prevederile art.7 alin.(1) din Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.124/2003 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă operată de Societatea Comercială „Orange România” – S.A. în vederea terminării apelurilor,

PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII

emite prezenta:

DECIZIE PENTRU APROBAREA REGULAMENTULUI PRIVIND REALIZAREA MODELULUI DE TIP „TOP-DOWN” DE CALCULAȚIE A COSTURILOR INCREMENTALE PE TERMEN LUNG DE CĂTRE SOCIETATEA COMERCIALĂ „ORANGE ROMÂNIA” – S.A.

Art.1. – Se aprobă Regulamentul privind realizarea modelului de tip „top-down” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung de către Societatea Comercială „Orange România” – S.A., prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta decizie.

Art.2. – Prezenta decizie se comunică Societății Comerciale „Orange România” – S.A.

**PREȘEDINTE,
ION SMEEIANU**

București, 18 decembrie 2003
Nr. 1383 / EI

**REGULAMENT
PRIVIND REALIZAREA MODELULUI DE TIP „TOP-DOWN” DE CALCULAȚIE
A COSTURILOR INCREMENTALE PE TERMEN LUNG DE CĂTRE
SOCIETATEA COMERCIALĂ „ORANGE ROMÂNIA” – S.A.**

1. Dispoziții generale

1.1. Obiectul regulamentului

Prezentul regulament stabilește modul de realizare a modelului de tip „top-down” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, denumit în continuare *modelul de calculație a costurilor*, de către Societatea Comercială „Orange România” – S.A., denumită în continuare *Operatorul*, pentru activitățile care au legătură cu interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă pe care o operează, în vederea terminării apelurilor.

1.2. Scopul regulamentului

1.2.1. *Modelul de calculație a costurilor* va determina costurile incrementale și totale de terminare a apelurilor pentru serviciile de telefonie în rețeaua publică de telefonie mobilă a *Operatorului*, în vederea utilizării acestor rezultate în procesul de orientare pe costuri a tarifelor.

1.2.2. Structura și documentația *modelului de calculație a costurilor* vor fi suficient de transparente și detaliate pentru a permite:

a) analizarea, verificarea și evaluarea informațiilor contabile primare, a principiilor, ipotezelor, parametrilor și estimărilor utilizate în cadrul modelului, oferind posibilitatea de exportare a tuturor datelor într-un format accesibil;

b) determinarea unor rezultate intermediare și finale, prin care *Operatorul* va contribui la calibrarea unui model de tip „bottom-up” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung.

1.2.3. *Modelul de calculație a costurilor* va fi suficient de flexibil, astfel încât să permită reconcilierea cu un model de tip „bottom-up” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, model dezvoltat de Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații, denumită în continuare *ANRC*, în vederea determinării tarifelor serviciilor furnizate de *Operator* pe piețele relevante specifice pe care este desemnat de către *ANRC* ca având putere semnificativă, fiindu-i impuse obligații de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri. Modelul de tip „bottom-up” dezvoltat de *ANRC* va fi calibrat utilizând modelul de tip „top-down” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung, realizat de *Operator* conform prevederilor prezentului regulament.

1.2.4. În lipsa unei mențiuni contrare exprese, termenii folosiți în documentația *modelului de calculație a costurilor* vor avea înțelesul consacrat în legislația din domeniul comunicațiilor electronice și în cea financiar-contabilă.

1.3. Definiții

1.3.1. *model de calculație a costurilor* – model de cost care utilizează date din evidențele contabile ale *Operatorului* în vederea calculării tarifelor aferente activităților care au legătură cu interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă pe care o operează, în vederea terminării apelurilor, pe baza determinării costurilor medii incrementale pe termen lung aferente acestor activități. Deoarece are la bază informații privind performanțele recente ale *Operatorului*, care pot reflecta sau nu o activitate eficientă, *modelul de calculație a costurilor* va include ajustări care vor urmări eliminarea costurilor legate de ineficiențele structurale și operaționale ale *Operatorului*;

1.3.2. *cost mediu incremental pe termen lung*:

a) *termen lung* – perioada în care *Operatorul* poate realiza investiții sau dezinvestiții de capital în vederea creșterii sau diminuării capacității de producție. Pe termen lung, toți factorii de producție și, implicit, costurile asociate acestora devin variabile în funcție de modificarea volumului și structurii producției ca răspuns la evoluția cererii pe piață;

b) *increment* – o cantitate semnificativă și finită de produse sau de servicii furnizate de *Operator*;

c) *cost incremental* – cost determinat de furnizarea suplimentară a incrementului de servicii definit sau costul care este economisit atunci când incrementul de servicii definit nu mai este furnizat;

d) *cost mediu incremental* – cost mediu determinat prin împărțirea costului incremental pe fiecare serviciu prin utilizarea unui element generator de cost comun acestora (de exemplu, traficul), în cadrul costului mediu incremental pe termen lung, incrementul fiind stabilit la nivelul unui grup larg de servicii. Costurile incrementale ale rețelei care furnizează acest grup de servicii sunt împărțite la întregul trafic, obținându-se astfel costul mediu incremental. Costul mediu incremental presupune și atribuirea costurilor indirecte specifice incrementului pe serviciile aferente acestuia.

În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, costurile serviciilor aferente unui increment vor include costurile direct atribuibile și costurile indirecte specifice incrementului. Costurile comune mai multor incremente vor fi, de asemenea, luate în considerare, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

1.3.3. *costuri direct atribuibile* – costuri care pot fi alocate direct și cu certitudine unui anumit produs sau serviciu furnizat de *Operator*. Costurile direct atribuibile sunt determinate de furnizarea unui anumit serviciu în cadrul incrementului.

1.3.4. *costuri indirecte specifice incrementului (intra-increment shared costs)* – costuri determinate de furnizarea a două sau mai multe servicii în cadrul aceluiași increment și care nu pot fi alocate direct și cu certitudine unui anumit produs sau serviciu, neputând fi identificată măsura în care acestea sunt generate de furnizarea unui produs/serviciu sau a altuia. Aceste costuri vor fi alocate produselor sau serviciilor corespunzătoare în funcție de elementul generator de cost cel mai adecvat;

1.3.5. *costuri comune* – costuri determinate de furnizarea unui sau mai multor servicii în cadrul a două sau mai multe incremente și care nu pot fi repartizate în mod nearbitrar unui anumit increment, neputând fi identificată măsura în care acestea sunt generate de un increment sau de altul. Aceste costuri vor fi incluse în calculul costurilor serviciilor prin utilizarea unei marje procentuale (mark-up);

1.3.6. *celule* – suprafețele fizice în care este împărțită aria de acoperire a unei rețele publice de telefonie mobilă, în interiorul cărora emițătoare de putere mică (terminale mobile) utilizează frecvențe radio specifice în vederea realizării apelurilor. În vederea evitării

interferențelor, celulele adiacente utilizează frecvențe radio diferite, iar celulele neadiacente utilizează aceeași frecvență radio, astfel încât capacitatea întregii rețele este sporită;

1.3.7. *stație de bază (base transmission station - BTS)* – element al rețelei publice de telefonie mobilă care transmite și primește apeluri la și de la terminalul mobil. Acest element de rețea include echipamente radio de transmisie și de semnalizare, conținând rafturi pentru echipamente electronice și generatoare de tensiune. BTS este conectat la antene prin intermediul unor cabluri de transmisie;

1.3.8. *echipamente de emisie-recepție (transceivers - TRX)* – echipamente de transmisie radio încorporate în fiecare sector al rețelei publice de telefonie mobilă, subcomponente ale BTS, al căror număr depinde în principal de volumul traficului;

1.3.9. *controlorul stațiilor de bază (base station controller - BSC)* – element al rețelei publice de telefonie mobilă care îndeplinește funcția de management al resurselor radio, acționând în același timp ca un comutator și ca un concentrator. Acest element de rețea controlează transferul intercelular al semnalului între BTS-uri, realocarea frecvențelor între BTS-uri, precum și managementul generatoarelor aferente BTS-urilor și terminalelor mobile, în interiorul ariei de acoperire;

1.3.10. *centru de comutare al rețelei mobile (mobile switching centre - MSC)* – element al rețelei publice de telefonie mobilă care realizează înregistrarea locațiilor și alocarea dinamică a resurselor în vederea coordonării inițierii apelurilor. Acesta rutează apelurile în interiorul rețelei, căutând și procesând informațiile provenind de la HLR și VLR. MSC este conectat, pe de o parte, la un BTS, iar pe de altă parte, la o rețea publică de telefonie;

1.3.11. *registru permanent de identificare (home location register - HLR)* – bază de date cu caracter permanent, care conține informații de natură administrativă cu privire la totalitatea utilizatorilor serviciilor furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie mobilă, inclusiv informații cu privire la localizarea curentă a fiecărui utilizator. Localizarea curentă a utilizatorului este prezentată, în general, sub forma adresei VLR-ului la care utilizatorul este temporar înregistrat, la un anumit moment;

1.3.12. *registru de localizare a utilizatorului (visitor location register - VLR)* – bază de date cu caracter temporar, care conține informații cu privire la utilizatorii localizați la un anumit moment în celulele asociate MSC-ului la care este atașat VLR-ul. VLR conține informații precise cu privire la localizarea fiecărui terminal mobil în interiorul ariei acoperite de MSC.

2. Descrierea *modelului de calculație a costurilor*

2.1. Etapele dezvoltării *modelului de calculație a costurilor*

2.1.1. Determinarea categoriilor omogene de cost

2.1.1.1. Prima etapă a dezvoltării *modelului de calculație a costurilor* constă în gruparea costurilor care prezintă caracteristici similare în categorii distincte de cost, denumite categorii omogene de costuri. În vederea determinării categoriilor omogene de costuri, *Operatorul* poate utiliza informații din sistemul propriu de contabilizare a costurilor.

2.1.1.2. În cadrul acestei etape, *Operatorul* va parcurge o serie de pași:

- a) preluarea informațiilor contabile din contabilitatea de gestiune;
- b) determinarea elementelor generatoare de costuri și identificarea categoriilor omogene de costuri;

- c) evaluarea la costuri curente a activelor imobilizate, prin utilizarea conceptului de „cost de înlocuire”;
- d) determinarea costurilor anuale ale activelor imobilizate și reflectarea acestora în cadrul categoriilor omogene de cost;
- e) analizarea structurii rețelei *Operatorului*, în vederea evidențierii posibilităților de optimizare a acesteia;
- f) ajustarea costurilor operaționale, în scopul eliminării costurilor suplimentare determinate de eventualele ineficiențe ale rețelei.

2.1.2. Identificarea și cuantificarea nivelului de utilizare a categoriilor omogene de cost de către incrementele modelate

A doua etapă a dezvoltării *modelului de calculație a costurilor* constă în identificarea măsurii în care incrementele și serviciile aferente incrementelor modelate utilizează diferitele categorii omogene de cost. În cadrul acestei etape, costurile direct atribuibile vor fi repartizate în mod direct incrementelor și elementelor de rețea aferente acestora, în timp ce pentru alocarea costurilor indirect atribuibile se vor utiliza elementele generatoare de costuri aferente fiecărei categorii omogene de costuri. În vederea determinării costurilor aferente serviciilor incluse în cadrul incrementelor se va utiliza matricea factorilor de utilizare, care identifică relația dintre costurile elementelor de rețea și costurile serviciilor.

2.1.3. Dezvoltarea relațiilor cost-volum

2.1.3.1. A treia etapă constă, în principal, în dezvoltarea relațiilor cost-volum, care indică modificarea costurilor în funcție de modificarea volumului serviciului furnizat. Determinarea relațiilor cost-volum depinde de categoria de cost analizată. În funcție de categorie, relațiile cost-volum vor fi bazate fie pe modele tehnico-economice sau simulări efectuate de ingineri, fie pe analize de regresie sau pe analize ale proceselor care stau la baza diferitelor activități.

2.1.3.2. Relațiile cost-volum sunt utile atât în determinarea costurilor incrementale, cât și în determinarea celor comune între incremente. Calcularea costurilor incrementale se realizează prin adăugarea sau excluderea incrementului de servicii și stabilirea efectului acestei modificări asupra costurilor totale, pe baza relațiilor cost-volum. De asemenea, pe baza relațiilor cost-volum se pot estima efectele determinate de modificări previzionate ale volumului cererii asupra nivelului costurilor.

2.1.4. Alocarea costurilor comune

A patra etapă a dezvoltării modelului de calculație a costurilor constă în stabilirea unui mecanism de alocare a costurilor comune incrementelor și serviciilor furnizate. În general, această alocare se realizează prin adăugarea la costurile incrementale a unei marje aferente costurilor comune.

2.2. Dezvoltarea modelului de calculație a costurilor

2.2.1. Dezvoltarea *modelului de calculație a costurilor* va parcurge toate etapele prevăzute la pct.2.1. și va permite obținerea unor rezultate intermediare și finale, necesare determinării și prezentării costurilor medii incrementale pe termen lung (la niveluri diferite de agregare) și utilizării acestora în procesul de reconciliere.

2.2.2. *Modelul de calculație a costurilor* va fi însoțit de o documentație detaliată.

2.2.3. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va cuprinde analize și calculații suplimentare referitoare la factorii de utilizare, duratele de viață ale activelor, costul capitalului, proporția în care costurile indirecte, cele generale și cele administrative sunt incluse în tarifele serviciilor de interconectare, estimări ale evoluției cererii și ale ratei de dezvoltare a pieței, situații privind gradul de optimizare a rețelei și a echipamentelor, precum și orice alte informații necesare în vederea analizării și evaluării *modelului de calculație a costurilor*.

2.2.4. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va fi suficient de detaliată pentru a permite înțelegerea conținutului acestuia și evaluarea principiilor, a ipotezelor și a procedurilor utilizate în cadrul modelului.

2.3. Nivelul de detaliere a *modelului de calculație a costurilor*

2.3.1. *Operatorul* va limita gradul de agregare a costurilor, astfel încât *modelul de calculație a costurilor* să furnizeze o defalcare detaliată a acestora, care să permită atât validarea din punct de vedere al acurateței și al completitudinii modelului, cât și analiza comparată, în cadrul procesului de reconciliere, cu modelul de tip „bottom-up” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung. *Modelul de calculație a costurilor* va permite *Operatorului* exportul de informații privind costurile înregistrate, la un nivel de detaliere suficient pentru a furniza defalcarea costurilor în funcție de natura și caracterul omogen al acestora, pentru fiecare element de rețea. În vederea verificării acurateței și completitudinii informațiilor incluse în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, costurile astfel defalcate vor putea fi identificate pe baza înregistrărilor contabile primare.

2.3.2. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va include o detaliere a categoriilor de costuri utilizate, împreună cu elementele generatoare de cost asociate. Fiecare categorie de costuri va fi omogenă și va fi caracterizată de un singur element generator de cost. *Modelul de calculație a costurilor* va fi flexibil, în ceea ce privește definirea și numărul categoriilor omogene de costuri, astfel încât să permită modificări ale acestora în cadrul procesului de reconciliere.

2.3.3. Elementele de rețea standard care vor fi utilizate de *Operator* în realizarea *modelului de calculație a costurilor* vor fi definite în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*.

2.3.4. Structura *modelului de calculație a costurilor* va permite identificarea și modificarea modului de tratament al fiecărei categorii de costuri, precum și ajustarea parametrilor de bază, în vederea optimizării modelului. Modelul va permite, de asemenea, identificarea și ajustarea factorilor și ipotezelor utilizate, în vederea eliminării costurilor suplimentare determinate de ineficiența structurală sau operațională a *Operatorului*.

3. Serviciile și incrementele modelate

3.1. Serviciile modelate

Modelul de calculație a costurilor va fi utilizat pentru calcularea costurilor serviciilor de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor. În vederea asigurării acurateței procesului de alocare a costurilor și a posibilității de reconciliere cu modelul de tip „bottom-up” dezvoltat de ANRC, *modelul de calculație a costurilor* va fi dezvoltat astfel încât să calculeze costurile pentru cel puțin următoarele servicii:

- a) acces utilizatori;
- b) trafic în propria rețea;
- c) trafic originat în propria rețea și terminat în rețelele publice de telefonie fixă din România;
- d) trafic originat în propria rețea și terminat în alte rețelele publice de telefonie mobilă din România;
- e) trafic originat în propria rețea și terminat în rețelele publice de telefonie fixă sau mobilă din afara României;
- f) trafic originat în rețelele publice de telefonie fixă din România și terminat în propria rețea;
- g) trafic originat în alte rețelele publice de telefonie mobilă din România și terminat în propria rețea ;
- h) trafic originat în rețelele publice de telefonie fixă sau mobilă din afara României și terminat în propria rețea;
- i) SMS;
- j) GPRS.

3.2. Incrementele *modelului de calculație a costurilor*

În vederea calculării costurilor serviciilor prevăzute la pct.3.1. pe baza *modelului de calculație a costurilor*, Operatorul va utiliza două incremente principale:

- a) incrementul „utilizatori”;
- b) incrementul „trafic”.

3.2.1. Incrementul „utilizatori”

Incrementul „utilizatori” va include acele costuri de rețea generate exclusiv de numărul de utilizatori ai serviciilor furnizate prin intermediul rețelei, presupunând că diversele servicii de trafic furnizate de rețea înregistrează volume constante. Pe această bază, incrementul „utilizatori” include costurile cartelelor SIM (Subscriber Identity Module), costul subvențiilor acordate utilizatorilor la achiziționarea terminalelor mobile, costurile aferente centrului de autentificare a abonaților (AuC), precum și pe cele aferente registrului de identificare a terminalelor mobile (EIR). Incrementul „utilizatori” include, de asemenea, costurile cu componente VLR și HLR asociate utilizatorilor, costurile de marketing asociate atragerii de noi utilizatori, precum și o parte din costurile de facturare.

3.2.2. Incrementul „trafic”

Incrementul „trafic” va include acele costuri asociate asigurării capacității de comutare și transmisie a rețelei (avându-se în vedere traficul pentru servicii de voce, SMS și GPRS). În cadrul incrementului „trafic” vor fi incluse și costurile aferente instalării capacității minime de transmisie necesare furnizării ariei de acoperire¹. Celelalte costuri aferente furnizării ariei de acoperire, nedependente de capacitate, cum sunt costurile cu achiziția, pregătirea și/sau închirierea unui număr de locații necesare în scopul furnizării ariei de acoperire, precum și o serie de costuri aferente sistemului de management al rețelei, vor fi reunite, în vederea

¹ Asigurarea unei anumite arii de acoperire implică instalarea unei capacități minime de transmisie. Datorită efectului modularității, mărimea acestei capacități minime instalate poate să nu fie justificată de nivelul prezent al traficului. Această situație se înregistrează îndeosebi în locații rurale extravilane.

aplicării unui tratament comun, într-o categorie distinctă. Costurile incluse în această categorie reprezintă costuri comune incrementelor „utilizatori” și „trafic”, și vor fi tratate în conformitate cu prevederile pct.10.1. În consecință, în cadrul incrementului „trafic” vor fi incluse majoritatea costurilor rețelei (cu unele excepții ca, de exemplu, costurile cu HLR, care depind de ambele incremente principale), cum ar fi costurile cu BTS, BSC, MSC, precum și costurile aferente transportului apelurilor la nivelul rețelei de transport (core transmission).

4. Costul activelor imobilizate

4.1. Contabilitatea la costuri curente

4.1.1. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, activele vor fi evaluate la cost curent, utilizându-se metoda costului net de înlocuire.

4.1.2. *Operatorul* va include în documentația *modelului de calculație a costurilor* o descriere detaliată a metodelor utilizate pentru retratarea valorii activelor la cost curent, realizată în vederea includerii valorii acestora în *modelul de calculație a costurilor*.

4.2. Costul de înlocuire

4.2.1. Metoda costului brut de înlocuire determină costul înlocuirii unui activ existent cu un alt activ de performanțe similare. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, valoarea brută a activelor va fi evaluată utilizând metoda costului brut de înlocuire, determinat fie la valoarea curentă de piață a activelor, fie, în cazul acelor active care nu se mai regăsesc pe piață, la valoarea unor active moderne, echivalente din punct de vedere al capacității și funcționalității, denumite în continuare *active moderne echivalente* (modern equivalent assets).

4.2.2. În cazul în care costul de înlocuire este evaluat pe baza unor active existente pe piață, care utilizează aceeași tehnologie ca și cea a activelor evaluate, costul de înlocuire va fi reprezentat de valoarea actuală de piață a acestor active. Aplicarea la această valoare a oricăror indecși va trebui însoțită întotdeauna de documente justificative. În cazul acestui tip de evaluare, documentația *modelului de calculație a costurilor* va descrie relația dintre prețul activelor și cantitatea achiziționată. În scopul identificării valorii de piață, *Operatorul* va ține cont de toate reducerile comerciale pe care se poate aștepta să le primească la achiziționarea activelor.

4.2.3. În cazul în care costul de înlocuire este evaluat pe baza *activelor moderne echivalente*, valoarea acestora va fi ajustată în scopul reflectării diferențelor dintre activele existente în patrimoniul *Operatorului* și *activele moderne echivalente*, în ceea ce privește calitatea, productivitatea și duratele utile de viață. Cheltuielile operaționale ale *Operatorului* vor fi ajustate astfel încât să reflecte costurile operaționale care sunt asociate *activelor moderne echivalente*. Diferențele de costuri operaționale pot apărea în cadrul costurilor de întreținere, al costurilor de organizare a rețelei, precum și al costurilor indirecte asociate *activelor moderne echivalente*.

4.2.4. În toate cazurile, activul existent pe piață, pe baza căruia se realizează evaluarea, va fi capabil să susțină furnizarea aceluiași servicii ca și activul evaluat, cel puțin la aceiași parametri calitativi și la cel mai mic cost posibil. În acest context, piața de referință este reprezentată de piața mondială a echipamentelor.

4.2.5. În utilizarea conceptului de active moderne echivalente se va avea în vedere un orizont de timp predictibil, în care tehnologiile consacrate și mature în prezent nu sunt înlocuite de alte tehnologii (de exemplu, în scopul furnizării serviciilor de voce, tehnologia 2G își va păstra în majoritatea cazurilor aplicabilitatea). În acest sens, un orizont de timp de 3 ani poate fi considerat adecvat în scopul determinării valorii activelor moderne echivalente.

4.2.6. În situațiile în care utilizarea metodei prevăzute la pct.4.2.1. ar fi foarte dificilă, aproximarea costului brut de înlocuire se poate realiza prin indexarea valorilor brute istorice, cu condiția ca diferențele dintre valorile obținute prin această metodă și cele care s-ar fi obținut prin utilizarea metodei prevăzute la pct.4.2.1. să fie nesemnificative. Utilizarea metodei indexării valorilor brute istorice va fi justificată de către *Operator* în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*, în mod distinct pentru fiecare categorie de active.

4.3. Determinarea costurilor anuale ale activelor imobilizate

4.3.1. Criterii de determinare a costurilor anuale ale activelor imobilizate

4.3.1.1. Costurile anuale ale activelor imobilizate (annualisation charges) reprezintă suma dintre costul anual al capitalului și amortizarea anuală.

4.3.1.2. Costul anual al capitalului este calculat ca produs între capitalul mediu angajat în activul imobilizat pe parcursul exercițiului financiar și costul mediu ponderat al capitalului. Capitalul mediu angajat în activul imobilizat este calculat ca medie aritmetică între valorile brute ale activului imobilizat de la începutul, respectiv sfârșitul exercițiului financiar.

4.3.1.3. În alegerea unei metode adecvate de determinare a costurilor anuale ale diferitelor active imobilizate vor fi respectate următoarele principii:

a) *principiul fidelității*, conform căruia costul anual al fiecărui activ imobilizat va avea la bază un plan de amortizare care va reflecta nivelul și evoluția previzionată a costului de înlocuire și a costurilor operaționale, nivelul producției, precum și productivitatea activului imobilizat respectiv;

b) *principiul consistenței*, conform căruia costul anual al fiecărui activ imobilizat va fi stabilit astfel încât pe parcursul duratei de viață a activului să nu apară oportunități de arbitraj în ceea ce privește momentul achiziției acestuia;

c) *principiul disponibilității informației*, conform căruia *Operatorul* va dispune de un volum suficient de informații pentru a putea aplica în mod corespunzător metoda aleasă.

4.3.2. Amortizarea economică

4.3.2.1. Amortizarea economică reprezintă, în plan teoretic, metoda optimă de calcul al costurilor anuale ale activelor imobilizate, respectând principiile fidelității și consistenței. Dezavantajul acestei metode constă în disponibilitatea redusă a informațiilor necesare aplicării sale. În consecință, în practică se utilizează metode alternative de determinare a costului anual al activelor imobilizate, cum ar fi amortizarea liniară, amortizarea accelerată, amortizarea degresivă și anuitățile.

4.3.2.2. Amortizarea economică este determinată de diferența dintre estimările valorii actualizate nete a fluxurilor de numerar generate de un activ imobilizat pe durata de viață rămasă, estimări calculate la sfârșitul și, respectiv, la începutul exercițiului financiar.

4.3.2.3. Valoarea netă actualizată a activelor imobilizate depinde de o serie de factori, cum ar fi necesarul de producție curent și viitor (determinat de cererea pieței), capacitatea

productivă a activului, costurile operaționale, durata utilă de viață și costul capitalului. Profilul amortizării va depinde de evoluția previzionată a acestor factori.

4.3.2.4. *Operatorul* va utiliza, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, fie amortizarea economică, fie o metoda alternativă care aproximează cel mai fidel amortizarea economică.

4.3.2.5. *Operatorul* va ține o evidență separată a activelor imobilizate complet amortizate conform contabilității statutare, care va conține toate detaliile necesare identificării distincte a acestor active și determinării ponderii acestora în cadrul claselor și grupelor de active imobilizate.

4.4. Costul capitalului

4.4.1. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, costul capitalului va fi determinat pe baza metodei costului mediu ponderat al capitalului (CMPC). Modalitatea consacrată de calcul al costului capitalului propriu este metoda CAPM (Capital Asset Pricing Method).

4.4.2. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va conține o descriere detaliată a modalității de calcul a costului capitalului, incluzând prezentarea ipotezelor și a parametrilor utilizați.

5. Structura și optimizarea rețelei

Dezvoltarea *modelului de calculație a costurilor* implică decizii cu privire la opțiunile strategice majore privind tehnologia și, implicit, structura rețelei modelate. Realizarea modelului pe termen lung implică utilizarea unor soluții tehnologice optime, care să asigure în viitor o eficiență maximă a activității *Operatorului*.

5.1. Tehnologia

5.1.1. *Modelul de calculație a costurilor* va reflecta activitatea unui operator eficient de rețele publice de telefonie mobilă de tip 2G, care utilizează tehnologii eficiente în scopul furnizării unui set de servicii similar cu cel oferit în prezent. Deoarece *modelul de calculație a costurilor* este utilizat pentru determinarea costurilor de terminare a apelurilor pentru serviciile de telefonie în rețeaua publică de telefonie mobilă, costurile aferente furnizării serviciilor asociate tehnologiilor 3G (utilizate în principal pentru furnizarea serviciilor de transmisiuni de date) vor fi, în principiu, excluse din structura costului de terminare a apelurilor pentru serviciile de telefonie.

5.1.2. În situația în care *Operatorul* va include anumite costuri specifice tehnologiilor 3G în structura costurilor de terminare a apelurilor pentru serviciile de telefonie, acestea vor fi prezentate în mod distinct. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va descrie procedura de alocare a acestor costuri și va prezenta motivația alegerii unui astfel de tratament.

5.2. Arhitectura rețelei

5.2.1. Optimizarea rețelei *Operatorului* se va baza pe configurația elementelor de bază ale structurii existente, care va fi ajustată în vederea eliminării ineficiențelor structurale (conceptul „scorched node”).

5.2.2. *Modelul de calculație a costurilor* va reține numărul actual de stații de bază și locații ale comutatoarelor existente în rețeaua *Operatorului*. *Operatorul* va elimina excesul de capacitate în raport cu cererea actuală și cu cea previzionată, avându-se în vedere condițiile obiective care pot determina excesul de capacitate (modularitatea, cerințele de creștere, respectarea parametrilor de calitate și de securitate a rețelei etc.).

5.2.3. *Modelul de calculație a costurilor* va fi suficient de flexibil pentru a permite ajustări ale componentelor rețelei, realizate prin sporirea capacității elementelor de rețea existente, prin divizarea celulelor, prin adăugarea de spectru sau prin utilizarea unei combinații optime de spectru și celule.

6. Tratatamentul cheltuielilor operaționale²

6.1. *Modelul de calculație a costurilor* va examina cheltuielile operaționale la un nivel de detaliere suficient pentru a asigura alocarea acestora incrementului corespunzător.

6.2. În categoria cheltuielilor operaționale pot fi incluse următoarele: cheltuieli cu parcul de autovehicule, cheltuieli cu amenajarea spațiilor și cu utilitățile aferente acestora, cheltuieli cu departamentul financiar-contabil, cheltuieli de cercetare-dezvoltare, cheltuieli cu echipamentele de tehnică de calcul și cu aplicațiile informatice, cheltuieli cu departamentul de resurse umane, cheltuieli de management general, precum și cheltuieli indirecte de interconectare.

6.3. În cadrul *modelului de calculație a costurilor*, informațiile privind cheltuielile operaționale vor fi preluate din situațiile financiare anuale ale *Operatorului*, reglementate prin legislația financiar-contabilă. Informațiile vor fi ajustate în vederea excluderii cheltuielilor generate de ineficiența activității *Operatorului*. Ineficiența cheltuielilor operaționale este determinată de trei categorii de factori:

a) utilizarea unor active care generează cheltuieli operaționale superioare celor generate de utilizarea *activelor moderne echivalente*;

b) existența unor proceduri și procese operaționale ineficiente;

c) existența altor cheltuieli excesive (muncă, materiale, servicii etc.), chiar în situația în care sunt utilizate tehnologii și procese eficiente.

6.4. Reevaluarea activelor la cost curent (utilizând costul de înlocuire) elimină ineficiența cheltuielilor operaționale generată de factorii prevăzuți la pct.6.3. lit.a), pe baza procedurii prevăzute la pct.4.2. *Operatorul* va identifica și exclude efectele ineficiențelor generate de factorii prevăzuți la pct.6.3. lit.b) și c), fie prin comparație cu performanțele activităților similare eficiente ale altor operatori (benchmark internațional), fie prin dezvoltarea unor modele de cost teoretice care să evalueze nivelul eficient al cheltuielilor operaționale. *Operatorul* va prezenta, în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*, informații justificative privind nivelul și fundamentarea cheltuielilor operaționale pe practici și tehnologii eficiente, evidențiind natura și mărimea fiecărei ajustări considerate în vederea excluderii cheltuielilor generate de ineficiența activității acestuia.

² Excluzând cheltuielile cu amortizarea

7. Procesul de alocare a costurilor

7.1. Principii de alocare a costurilor

7.1.1. *Modelul de calculație a costurilor* va respecta următoarele principii de alocare a costurilor:

a) *principiul cauzalității*, conform căruia costurile vor fi alocate pe servicii sau pe componente de cost în funcție de serviciile sau activitățile care generează apariția respectivelor costuri;

b) *principiul obiectivității*, conform căruia alocarea costurilor va fi obiectivă și nu va urmări obținerea de beneficii pentru *Operator* sau pentru un terț, pentru un produs sau serviciu furnizat de *Operator*;

c) *principiul transparenței*, conform căruia metodologia de alocare a costurilor, descrisă în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, va fi transparentă.

7.1.2. Procesul de alocare a costurilor presupune atât determinarea elementelor generatoare de cost aferente fiecărei categorii omogene de costuri, cât și elaborarea matricei factorilor de utilizare, care identifică relațiile de cauzalitate dintre costurile elementelor de rețea și costurile serviciilor.

7.1.3. *Operatorul* va putea utiliza propriile proceduri de alocare a costurilor, deja implementate în cadrul propriului sistem de evidență contabilă, în măsura în care cerințele privind alocarea costurilor, precum și celelalte prevederi ale prezentului regulament, sunt respectate.

7.1.4. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va prezenta metodologia detaliată de alocare a costurilor activităților pe produse și/sau servicii, incluzând elementele generatoare de cost și relațiile de cauzalitate dintre acestea și costurile operaționale.

7.2. Stabilirea elementelor generatoare de costuri și măsurarea volumelor

7.2.1. În cadrul procesului de alocare, costurile indirect atribuibile vor fi alocate elementelor de rețea utilizând elementele generatoare de costuri. Prin intermediul acestor elemente, în cadrul *modelului de calculație a costurilor*, va fi determinată măsura în care incrementele, serviciile sau elementele de rețea generează o anumită categorie de costuri operaționale. Astfel, categoriile omogene de costuri sunt alocate între incremente, servicii sau elemente de rețea, în funcție de volumul elementului generator de cost asociat.

7.2.2. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va include prezentarea elementelor generatoare de cost asociate fiecărei categorii omogene de costuri și metodele utilizate pentru măsurarea volumelor aferente acestora.

7.3. Elaborarea matricei factorilor de utilizare

7.3.1. Matricea factorilor de utilizare identifică relația dintre costurile elementelor de rețea și costul serviciilor. Factorii de utilizare măsoară gradul de utilizare a elementelor rețelei de către serviciile furnizate de *Operator*, identificând frecvența medie de utilizare a diferitelor elemente ale rețelei de către serviciile furnizate, în cadrul rutelor standard, precum și probabilitatea medie de utilizare a acestor rute standard. Informațiile menționate sunt grupate în matricea factorilor de utilizare.

7.3.2. *Modelul de calculație a costurilor* va evidenția, pentru fiecare serviciu, factorii de utilizare sau o altă metodă de determinare a gradelor de utilizare a elementelor rețelei de către fiecare serviciu.

7.3.3. *Modelul de calculație a costurilor* va conține matricea factorilor de utilizare pentru elementele de rețea standard modelate de către *Operator*.

8. Determinarea costurilor incrementale aferente serviciilor modelate

Calcularea costurilor incrementale se realizează prin adăugarea sau excluderea unui increment de servicii și identificarea efectului asupra categoriilor omogene de costuri, pe baza relațiilor cost-volum.

Costurile incrementale vor fi calculate separat pentru fiecare categorie omogenă de costuri. În fiecare caz, este necesară măsurarea volumului elementului generator de cost asociat incrementului pentru categoria de costuri respectivă, iar pe baza relației cost-volum se va determina descreșterea costului înregistrată ca urmare a sistării furnizării incrementului respectiv sau creșterea costului înregistrată ca urmare a furnizării suplimentare a incrementului respectiv.

8.1. Relațiile cost-volum

8.1.1. Relațiile cost-volum reprezintă baza determinării costului incremental și a costurilor comune. Relațiile cost-volum se stabilesc în urma determinării gradului de utilizare și indică modul în care costurile variază ca efect al modificării volumelor elementelor generatoare de costuri. *Modelul de calculație a costurilor* va estima relațiile cost-volum pentru fiecare categorie omogenă de costuri.

8.1.2. Estimarea relațiilor cost-volum poate fi realizată pe baza dezvoltării unor modele tehnico-economice, prin utilizarea expertizei unor specialiști sau prin utilizarea analizei de regresie. Abordarea optimă este determinată, în principal, de tipurile de costuri analizate.

8.1.3. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va conține explicații detaliate cu privire la relațiile cost-volum pentru fiecare categorie de costuri, incluzând descrierea modalităților în care relațiile cost-volum au fost determinate, forma acestora, precum și elementul generator de cost corespunzător activității în cauză. În situația în care, pentru estimarea relațiilor cost-volum, *Operatorul* utilizează alte informații decât cele preluate din evidența contabilă proprie, în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor* vor fi incluse situații centralizatoare ale acestor date, împreună cu precizarea surselor acestor informații.

8.1.4. În cazul claselor de active pentru care sunt identificate mai multe elemente generatoare de cost, relațiile cost-volum vor fi dezvoltate pentru fiecare element generator de cost în parte.

8.2. Alocarea costurilor pe servicii

8.2.1. Odată determinat costul incrementului, etapa următoare este reprezentată de calcularea costului serviciilor incluse în increment. Costul acestor servicii se determină prin alocarea completă a costurilor aferente incrementului între serviciile incluse în acesta. Astfel, suma costurilor alocate diferitelor servicii din cadrul incrementului va corespunde cu costul total al incrementului respectiv.

8.2.2. În cazul costurilor indirecte specifice incrementului (intra-increment shared cost), realizarea alocării nu va mai fi posibilă pe baza identificării volumului de cost generat de fiecare serviciu în parte, selectându-se un alt element de alocare (cum ar fi Mbit/s).

9. Auditul *modelului de calculație a costurilor*

9.1. Rezultatele *modelului de calculație a costurilor* vor fi revizuite de către ANRC în cadrul procesului de reconciliere cu modelul de tip „bottom-up” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung. *Operatorul* este obligat să furnizeze, la un nivel de detaliere corespunzător, informațiile necesare verificării și evaluării rezultatelor *modelului de calculație a costurilor*.

9.2. În situația în care informațiile furnizate de *Operator* în condițiile pct.9.1. nu sunt de natură să permită evaluarea corectitudinii rezultatelor *modelului de calculație a costurilor* în raport cu prevederile prezentului regulament, *modelul de calculație a costurilor* va fi supus unui audit independent, în conformitate cu legislația în vigoare și cu standardele naționale și internaționale de audit. Obiectul și condițiile de realizare a auditului vor fi stabilite de către ANRC.

10. Elemente generale privind costurile

10.1. Tratatamentul costurilor comune

10.1.1. Pentru determinarea costurilor curente complet alocate ale serviciilor furnizate („costuri LRAIC+”), la costurile incrementale vor fi adăugate costurile comune. Modalitatea consacrată de alocare a costurilor comune este metoda marjelor egal proporționate (EPMU – equal-proportionate mark-up), potrivit căreia alocarea se face proporțional, în funcție de costurile incrementale ale fiecărui serviciu furnizat. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va descrie și justifica metoda aleasă pentru alocarea costurilor comune.

10.1.2. *Modelul de calculație a costurilor* va identifica în componența costurilor serviciilor modelate costurile comune alocate și va fi suficient de flexibil astfel încât să permită schimbarea tratamentului aplicat în alocarea costurilor comune.

10.2. Tratatamentul cheltuielilor independente de rețea generate de vânzarea cu amănuntul

Având în vedere faptul că traficul generat în alte rețele și terminat în rețeaua *Operatorului* nu cauzează cheltuieli independente de rețea generate de vânzarea cu amănuntul și nici nu aduce beneficii directe părților apelante din alte rețele, aceste cheltuieli nu vor fi incluse în costul aferent terminării apelurilor. Astfel, costurile determinate de subvenționarea terminalelor mobile și pentru stimularea agenților de vânzări, costurile de vânzări, de marketing sau cele cu serviciile de relații cu clienții (incluse în categoria cheltuielilor independente de rețea generate de vânzarea cu amănuntul) nu vor fi incluse în costul aferent terminării apelurilor, deși o parte din aceste costuri vor fi incluse în cadrul incrementului „trafic”.

10.3. Tratatamentul tarifului de utilizare a spectrului

În măsura în care tariful de utilizare a spectrului este stabilit în mod independent de numărul de utilizatori și de trafic, acest cost va fi tratat ca un cost comun între incrementele „utilizatori” și „trafic”, și va fi tratat în conformitate cu prevederile pct.10.1.

10.4. Categoriile de costuri excluse din cadrul modelului de calculație a costurilor

Din cadrul *modelului de calculație a costurilor* vor fi excluse costurile extraordinare și costurile de restructurare. Aceste costuri vor fi prezentate în mod distinct în cadrul documentației *modelului de calculație a costurilor*.

11. Funcționalitatea *modelului de calculație a costurilor*

11.1. Transparența

11.1.1. *Modelul de calculație a costurilor* va îndeplini următoarele condiții:

a) va indica relațiile de corespondență și va fi reconciliabil cu documentele contabile primare și cu situațiile financiare reglementate de legislația financiar-contabilă;

b) documentația modelului va conține indicații privind sursele informațiilor utilizate (atât interne, cât și externe), precum și modalitățile în care aceste informații au fost colectate și utilizate în cadrul modelului;

c) va permite identificarea ipotezelor și variabilelor utilizate pentru obținerea unor informații precum ratele previzionate de creștere, factorii de utilizare, volumele, duratele de viață ale activelor, ratele de utilizare ale activelor și costurile de înlocuire.

11.1.2. În vederea revizuirii, *modelul de calculație a costurilor* va asigura disponibilitatea informațiilor privind costurile pe incremente și pe componente, până la nivelul categoriilor omogene de cost. La cerere, *Operatorul* va pune la dispoziția *ANRC* detalii suplimentare pentru fiecare categorie de costuri, până la nivelul documentelor contabile primare.

11.1.3. *Modelul de calculație a costurilor* va identifica și evidenția acele costuri care pot fi alocate direct pe servicii. Costurile indirecte specifice incrementului vor fi alocate diferitelor servicii la un nivel de dezagregare cât mai ridicat, nivelul de dezagregare maxim fiind dat de categoriile omogene de costuri. Metodele de alocare utilizate în cadrul acestui proces vor fi clar identificate în cadrul *modelului de calculație a costurilor*.

11.2. Rezultatele *modelului de calculație a costurilor*

11.2.1. Documentația *modelului de calculație a costurilor* va descrie metoda utilizată pentru determinarea costurilor incrementelor și a costurilor serviciilor aferente. *Modelul de calculație a costurilor* va evidenția costurile serviciilor furnizate de *Operator* pe piețele relevante specifice pe care a fost desemnat de către *ANRC* ca având putere semnificativă, fiindu-i impuse obligații de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri. *Modelul de calculație a costurilor* va fi capabil să identifice, în mod distinct, costurile aferente celorlalte servicii oferite de *Operator*, prevăzute la pct.3.1.

11.2.2. *Modelul de calculație a costurilor* va fi capabil să evidențieze atât costurile de capital și costurile operaționale pentru fiecare element de rețea, cât și factorii de utilizare pentru fiecare serviciu furnizat.

11.2.3. *Modelul de calculație a costurilor* va evidenția, în cadrul structurilor de cost, mărimea costurilor indirecte specifice incrementului, precum și mărimea costurilor comune.

12. Dispoziții finale

12.1. Până la data de 31 martie 2004, *Operatorul* va pune la dispoziția *ANRC* documentația *modelului de calculație a costurilor*, care va conține cel puțin elementele prevăzute în prezentul regulament.

12.2. Până la data de 1 iulie 2004, *Operatorul* va dezvolta și implementa *Modelul de calculație a costurilor* în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

12.3. În cazul nerespectării termenului prevăzut la pct.12.2, tarifele serviciilor furnizate de *Operator* pe piețele relevante specifice pe care a fost desemnat de către *ANRC* ca având putere semnificativă, fiindu-i impuse obligații de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri, vor fi calculate în funcție de rezultatele obținute pe baza modelului de tip „bottom-up”, dezvoltat de *ANRC*. Tarifele astfel determinate vor fi revizuite, acolo unde este cazul, în urma finalizării procesului de reconciliere a modelului de tip „bottom-up”, dezvoltat de *ANRC*, cu *modelul de calculație a costurilor*.